

Domovník dostal právoplatnou výpověď a proti exekuci vyklizením domáhal se jejího odkladu, jež mu soud první stolice povolil, shledav opodstatněným jeho tvrzení, že nemůže beze své viny dostati náhradního bytu. Rekursní soud zamítl návrh na odklad.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl o rekursu.

D ů v o d y:

Soud první stolice dospěl k úsudku, že povinná strana bez vlastní viny nemá přiměřeného bytu náhradního, kdežto rekursní soud neshledal výsledky provedených důkazů k tomuto úsudku a k žádnému odkladu exekučního vyklizení postačitelnými. Rekursní soud poukazuje zejména k neurčitosti pokud se týče neúplnosti svědeckého seznání Josefa V-a a k tomu, že vždy šlo jen o výměnu domovnictví; nemožnost nabýti jiného domovnictví by arci sama o sobě žádaného odkladu exekuce neodůvodňovala, neboť výjimečné ustanovení vládn. nař. ze dne 25. června 1920, čís. 409 sb. z. a n., že soud může odložit exekuci vyklizením najatých nebo používaných místností, nemá-li povinný beze své viny jiné přiměřené náhrady, totiž za najaté nebo používané místnosti, nelze rozšiřovati na případy, kde povinný beze své viny nemůže nabýti stejného nebo podobného zaměstnání, a to zejména zaměstnání s bezplatným bytem. Povinná strana však v první stolici tvrdila, že se snažila nalézt náhradní byt a že též jednala s mnoha nájemníky o výměnu, a nabízela o tom kromě důkazů provedených také svědectví F. K-a a H. K-a; ani z odůvodnění rekursního usnesení, ani jinak nevyplývá, že by tyto další důkazy samy o sobě nebo ve spojení s ostatními průvody nebyly působivé, aby z nich mohlo býti usuzováno, že povinná strana skutečně náhradní byt hledala a že ho beze své viny získati nemohla. Rekursní soud se nepostaral ani o provedení těchto dalších důkazů, ani o doplnění neúplného výsledku Josefa V-a, a založil své změňující usnesení na řízení neúplném, pročež na dovolací rekurs strany povinné bylo usnesení rekursního soudu zrušeno.

Čís. 1486.

Zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n., o obnově drobných zemědělských pachtů.

Pro nárok dosavadního pachtýře na obnovu pachtu jest lhůstějno, že byl pozemek před 6. zářím 1921 propachtován novému pachtýři. Dosavadní pachtýř, jenž spachtoval pozemek za nových podmínek, může se domáhat obnovy pachtu za podmínek posavadních.

(Rozh. ze dne 14. února 1922, R I 175/22.)

Dosavadní pachtýř domáhal se na základě zákona čís. sb. z. a n. 313 1921 obnovy pachtu pozemku, jenž byl dne 5. září 1921 zadán ve dražbě novému pachtýři. Oba nižší soudy nárok zamítly, rekursní soud z těchto důvodů: V § 5 obč. zák. vytčena jest v právu vůbec platná zásada, že zákony neúčinkují zpět a že nemají vlivu na jednání,

jež jim předcházela, a na práva, dříve nabytá. Výjimku ze zásadního tohoto ustanovení připustiti lze jen tam, kde zákon výslovně obsahuje zvláštní odchylný předpis. Ze zákonů, které jsou nejbližší věci, o kterou jde, a které skutečně také ustanovily výjimku ze svrchu uvedeného ustanovení, jest opatření Stálého výboru Národního shromáždění republiky Československé podle § 54 ústavní listiny ze dne 8. října 1920 čís. 586 sb. z. a n. o obnově drobných zemědělských pachtů. V § 14 opatření toho se totiž ustanovuje, že byl-li pozemek již propachtován jinému pachtýři, obnovuje se pacht jen za podmínek tam blíže vytčených, kterýmžto na výsost výjimečným ustanovením řečená všeobecná zásada — ovšem zase jen výslovně pro určité případy — byla prolomena. Citovaný předpis § 14 však do nového zákona o obnově drobných zemědělských pachtů ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n., pojat nebyl a ani jiné ustanovení tohoto zákona neposkytuje opory pro mínění, že jím měla býti ze všeobecného předpisu § 5 obč. zák. stanovena nějaká výjimka. Z toho vyplývá s logickou nutností úsudek jednak, že zmíněný zákon na práva, jichž před jeho působností bylo nabyto, vlivu nemá, jich se nijak nedotýká, takže zůstávají v platnosti, jednak že nebylo ani úmyslem zákonodárcovým (§ 6 obč. zák.) v tomto směru stanoviti výjimku z pravidla § 5 obč. zák., neboť, kdyby byl chtěl tak učiniti, byl by příslušné ustanovení do zákona výslovně pojal, zejména když v § 14 opatření Stálého výboru čís. 586 sb. z. a n. z r. 1920 výjimka taková byla již obsažena, což přece zákonodárci bylo zajisté známo. Úsudek ten jest tím oprávněnějším, uváží-li se, že zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n., ve své celkové podstatě jest vlastně — ovšem s příslušnými změnami — jen prodloužením dřívějšího opatření Stálého výboru. Naprosto výjimečný ráz ustanovení § 14 tohoto opatření vylučuje obdobné jeho použití na daný případ, nchledíc ani k tomu, že opatření ono vztahovalo se podle § 8 na pacht, který skončil ve druhé polovici roku 1920, kdežto zde jde o pacht, skončivší letošního roku. Předpokladů pro obdobu ve smyslu § 7 obč. zák. tedy vůbec není. Poněvadž zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n. nabyl působnosti dnem 6. září t. r., pozemky, ohledně nichž obnova pachtu jest žádána, byly již propachtovány dne 5. září, tedy ještě přede dnem, kdy nabyl účinnosti, jeho předpisy práv, nabytých z tohoto propachtování, dotýkati se nemohou. Důsledkem toho žádající straně nároku na obnovu pachtu podle ustanovení zákona toho přiznati nelze, ježto by tím porušena byla práva z dřívějšího pachtu nabytá.

N e j v y š š í s o u d přiznal nárok na obnovu pachtu.

D ů v o d y:

Důsledky, jež rekursní soud odvozuje z toho, že do zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n., nebylo poято ustanovení § 14 opatření Stálého výboru Národního shromáždění ze dne 8. října 1920, čís. 586 sb. z. a n., dle něhož, byl-li pozemek již propachtován jinému pachtýři, obnovoval se pacht jen tehdy, jestliže by starému pachtýři nezbylo ani 5 ha vlastní a pachtované zemědělské půdy a ztráta pachtu ohrozila by jeho existenci, jsou mylná. Neplatí z toho, že, propachtován-li pozemek před 6. zářím 1921 jakožto dnem, kdy zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n. byl vyhlášen a nabyl platnosti, někomu jinému, dosavadní

pachtýř nemůže se vůbec domáhati obnovy pachtu dle zmíněného zákona, nýbrž pravý opak. Ustanovení § 14 dotčeného opatření Stálého výboru bylo na újmu starého pachtýře, a když bylo v pozdějším zákoně vypuštěno, odpadlo ono omezení práv starého pachtýře, a musí nyní nový pachtýř bezpodmínečně ustoupiti starému pachtýři, který učinil do 30. září 1921 oznámení, že si pozemek nadále podrží v pachtu, jsou-li tu jen podmínky § 1 zákona. To plyne nejen z doslovu § 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n., který přiznává právo na obnovu pachtu zcela všeobecně a bez jakéhokoliv omezení v š e m pachtýřům zemědělských pozemků, jichž pacht se končil v druhé polovici roku 1921, nýbrž i z materialii zákona, v nichž se zdůrazňuje, že jde o to, by půda nebyla odnímána p o s a v a d n í m pachtýřům, jichž pachtu docházejí anebo jimž je vlastníci vypovídají, a konečně i ze srovnání s předpisem § 6 vládního nařízení ze dne 5. října 1921, čís. 361 sb. z. a n., vydaného na základě zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 337 sb. z. a n., dle něhož, bylo-li učiněno oznámení p o 30. září 1921 ve lhůtě nařízením prodloužené, a byl-li propachtovaný pozemek do dne, kdy toto nařízení nabylo účinnosti, propachtován jinému pachtýři, obnovuje se starý pacht j e n t e h d y, když by ztráta pachtu ohrozila existenci starého pachtýře. Z toho dlužno logicky usuzovati, že dotčené nařízení, přiznávajíc pachtýřům dobrodiní prodloužené lhůty k oznámení, činí tak jen za n o v é další podmínky, která pro nárok, přihlášený v čas, n e p l a t í. Z ustanovení § 5 obč. zák. nelze odvoditi opaku, neboť zásada, že zákon nepůsobí zpět a nedotýká se nabytých práv, platí jen tehdy, když pozdější zákon nestanoví nic jiného. Zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n., zasahuje však vědomě a úmyslně do případných práv nových pachtýřů, stanově, jak již uvedeno, zcela všeobecně a bez jakéhokoliv omezení, že právo na obnovu pachtu přísluší všem pachtýřům zemědělských pozemků, jichž pacht se končil v druhé polovici roku 1921. Důvod, pro který nižší soudy zamítly nárok stěžovatele na obnovu pachtu, před zákonem neobstojí. Okolnost, že stěžovatel sám vydražil dne 5. září 1921 pacht dílce požadovaného pozemku, není jeho nároku na překážku, neboť stalo se tak za jiných podmínek a starý pachtýř má dle § 5 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n., právo na obnovu pachtu za podmínek dosavadních. Propachtovatel vznesl námitky proti obnově pachtu pouze a jedině z toho důvodu, že celková výměra zemědělských pozemků, nalézajících se v jeho vlastnictví, nečiní více než 15 ha (§ 2 lit. a) obč. zák.). Z toho důvodu však n e l z e v daném případě odporovati obnově pachtu, poněvadž jde o pozemky, které náležejí kostelu (záduší), tedy osobě právnické (§ 2 odstavec prvý dotč. zák.). Když tomu tak jest, bylo podle § 16 nesp. říz. vyhověti mimořádnému dovoňacímu rekursu.

Čís. 1487.

Až do odevzdání pozůstalosti může býti zůstavitelův dluh vymáhán na dědici, i když přihlásil se k dědictví bezvýjimečně, jen ze jmění pozůstalostního a nikoliv též z jeho vlastního jmění.

(Rozh. ze dne 14. února 1922, R I 179/22.)